

Родуїсь

ЖУРНАЛ ПЛАСТОВОГО НОВАЦТВА

Ч. 1 (41)

Січень

1958

Сійся-родися,
Жито-пшениця!
Сіє новацтво
Із рукавиці,
Із Новим Роком

Та й по звичаю,
Щоб зійшла воля
В Рідному Краю!

Мал. Л. Бакович

М. сен. В. С. Курманат, ОХ

Р І З Д В О

(Новацька сценка на Різвяну Зустріч)

Новачка-заповідач:

Різдво... Засніжені хати
Далеко за морями.
Та хоч туди далеко йти,
Різдво і тут із нами.

Новак переодягнений за дідуха:

Дідух з пшеничних колосків
Ввійшов повагом в двері;
Це духи прадідів-дідів
Засіли до вечері.

Новачка, переодягнена за в'язанку сіна:

А під столом горішків рій
Поміж пахучим сіном,
На ньому ж в хаточці малій
Лягла Свята Дитина.

Новак, переодягнений за миску куті:

Кутя солодка на столах

Із меду та з пшениці,
Що виростали на ланах
Із доброї землиці.

(За сценою співають коляду „Бог ся раждає”)

Новачка, переодягнена за свічку:

Воскова свічка на столі,
Бо свято світле нині,
В хатах у нас по всій землі,
Як там, як в Україні!

Новаки з вертепом:

Мандрує теж вертеп новий
Від хати та до хати;
Так звикло празник дорогий
Бурсацтво зустрічати.

Новаки із зорею:

(Співають „Бог Предвічний”, опісля один говорить):

Понад засніжені хатки
Зоря барвиста світить;
Несуть веселі колядки
У кожну хату діти.

Новачка-заповідач:

Молитва наша звідусіль
Дитятко Боже молити:
Вернутись нам до рідних піль,
Вкраїні дати волю.
І молитви ці долетять,
До ніг впадуть Дитяті...

Всі:

Різдво... І Божа благодать
Вкраїнській кожній хаті!

Сестр. Леся

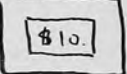

1. грудня.

Я маю гроші і буду мати велику ялинку

15. грудня.

Я маю вже більше грошей і буду мати більшу ялинку

1. січня

Я маю ще більше грошей і буду мати найбільшу ялинку

6. січня

Я вислав всі гроші бідним дітям і маю най-най-най-найбільшу ялинку!

Я так радію → !

ЗОЛОТЕ ЯНГОЛЯТКО

Прикрашував Янгол у небі ялинку для чемної Орисі та її братчика Левка. Понавіщував і цукорків, і золочених горішків, і янгольського волосся. Всього навішав — і ще ніби чогось недостає! Взяв він тоді із полиці паперове золоте янголятко та застромив на сам вершок ялинки.

Взяв ялинку та полетів поміж рожеві хмаринки аж у хатку в Америці, де жили Орися та Левко з батьками. Тихесенько поставив ялинку у вітальні, а сам вилетів крізь зачинене віконце, бо Янголи й таке вміють.

Побачили Орися і Левко ялинку, ой, і зраділи ж нею. Показували її і мамі, і батькові, і бабусі, і всім тіткам. А Орисину лялю Наталку таки посадили під ялинку, щоб хоч вона там ночувала, бо вона не мусіла йти спати, а Левко та Орися мусіли бути вже точно о дев'ятій годині у своїх ліжечках.

Настала ніч, в хаті погасили світло, а тоді, як знаєте, всі іграшки починають говорити. От і спитало янголятко лялю:

— А що це ти такий дивний та гарний одяг маєш на собі?

— Це полтавський одяг.

— А чому ти його вдягнула?

— Бо сьогодні велике свято: Різдво, а я — Наталка-Полтавка, з Полтави!

— З Полтави? А це далеко звідсіля?

— О, дуже далеко, аж за океаном, в Україні.

— А якже ти звідсіля аж сюди забрила?

— Я там ніколи й не була. То ще батьки Орисі та Левка приїхали звідтіля! Там залишили вони свою сестру, а вона має теж діточок: Івася та Харитю...

— Якже ти це все знаєш? — спитало цікаво янголятко.

— Бо Орися залишається сама дома, коли її батьки йдуть до праці, а Левко у школу. Тоді вона говорить зі мною довго-довго і все мені розказує. Казала мені, що вона ще й не бачила Івася та Хариті, а дуже хотіла б їх хоч раз побачити!

— Так чого ж не поїде до них?

— О, бо там панують такі погані большевики! Вони її зараз вбили б, і Левка теж, а мені певно розчерепили б голову, бо моя голова з правдивої порцеляни!

— То чому ж Івась та Харитя не приїдуть сюди, а мусять жити з ними?..

Тут вже ляля Наталка не вміла нічого відповісти янголяткові та замовкла.

А янголятко подумало-подумало, а далі стріпотіло золотими крильцями, вскочило у піч, що саме вже була вигасла та коминном вилетіло на двір. Струснуло сажу із пір'ячка та полетіло. Питало дороги то в кучерявих хмаринках, то в зірок, що моргали на

небі, то у пташок-мев, що літали понад океаном. І так долетіло аж в Україну та сіло на вулиці саме проти одного дому в місті Полтаві.

Побачили його крізь віконце діти, вибігли на вулицю, забрали в хату та посадили поміж свої іграшки.

І знов настала ніч, коли то іграшки говорять, і янголятко зараз спитало ляльку, що сиділа біля нього:

— Як тебе звать, лялю?

— Катюша! — відбуркнула лялька.. — А тебе як?

— Мене янголятко.

— Яке погане ім'я! — зареготалася лялька. — А ти звідкіля?

— Я з неба, а ти?

— З самої Москви! А неба нема; так вчив моїх дітей їх батько. Я добре чула!).

— Та хто ж такий їх батько? — зжахнулося янголятко.

— Большевицький комісар!

Янголятко аж здригнулося від страху.

— А він тобі не розчерепив голови?

— Мені ні, бо моя тверда, дерев'яна, але зате він висилає багато-багато українців у далекий, холодний Сибір²). Я сама чую про це щодня. Ось і сьогодні при обіді він хвалився, що вислав

---

1) Большевики не вірять в Бога та в небо. І лялька, що жила в них, — такого там навчилася.

2) Сибір — холодна країна далеко на півночі — туди большевики засилають багатьох Українців.

туди одну українську рідню із дітьми Івасем та Харитею...

Та янголятко вже далі й не слухало. Воно шугнуло у мишачу дірку та довго-довго блукало темними хідниками, поки знов дісталася на поверхню землі в лісі, далеко від людських осель.

А тоді полетіло, що сил стало, шукати в Сибіру Івася з Харитею. Дорогою помагали йому, пораду давали то звірі в лісах, то пташки на деревах, а деякі і в гніздо чи в нору погрітися пускали.

Аж залетіло воно у такий край, де вічний сніг та непрохідні ліси. Побачило там вбогу хатку-нехатку, нору-не-нору, а в ній двоє маленьких, худеньких дітей, що закостенілими пальчиками розпльовали огонь із соснових полін.

А коли побачили янголятко, дівчинка аж заплескала в долоні:

— Ой, яка гарна цяця! Я хочу такої!

А янголятко злетіло до них та спитало (бо там цілу зиму ніби ніч³) і воно могло говорити), чи не бачили вони де Івася та Хариті, що то їх большевики заслали у Сибір?

— Та це ж ми! — зрадів хлопчина.

Взяли вони янголятко в хату, а воно стало їм розказувати, як то приніс його Янгол із неба, як розмовляло воно із лялею Натал-

---

3) Там, на далекій півночі, немає днів та ночей: цілу зиму там темно, а ціле літо ясно навіть ніччю.

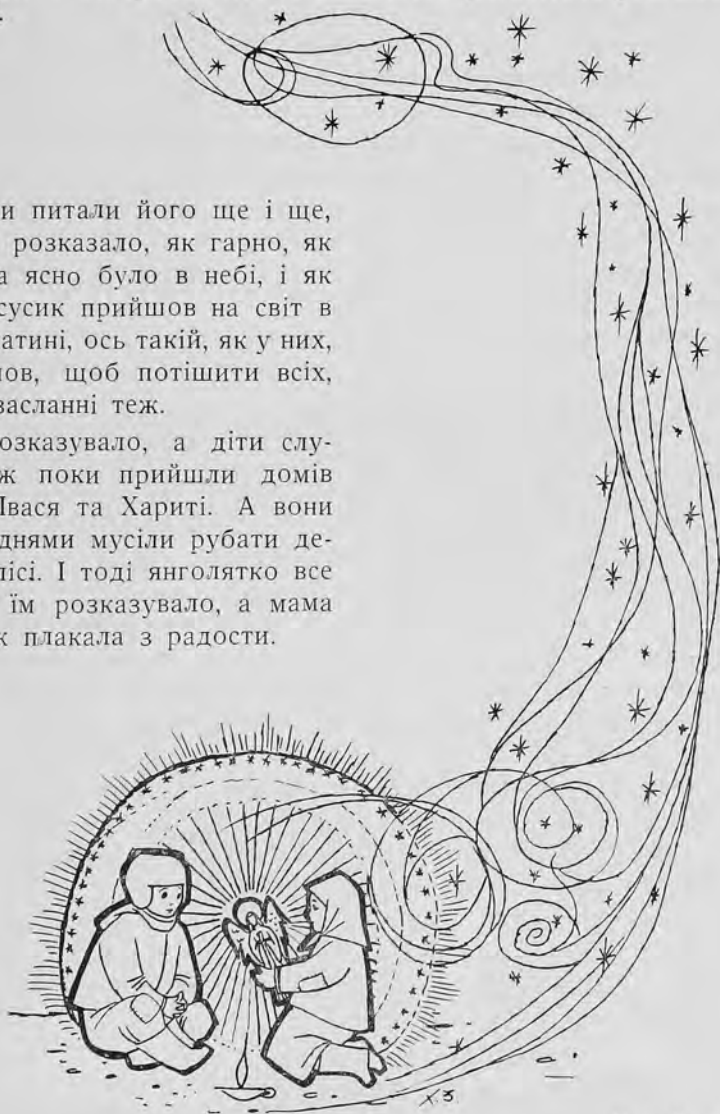
кою, як летіло понад океан, як попало в хату недоброго комісаря та ляльки Катюші, як втекло від них, щоб шукати Івася та Харитю в Сибірі, щоб розказати їм, як дуже тужать за ними їх братчик Левко і сестричка Орися в Америці.

І так янголятко залишилося у темній хатині в Сибірі. В цій хатині лиш воно одно було ясне та веселе.

І скільки разів глянули на нього Івась чи Харитя, на їх блідих личках розцвітала усмішка.

А коли питали його ще і ще, то воно розказало, як гарно, як тепло та ясно було в небі, і як малий Ісусик прийшов на світ в убогій хатині, ось такої, як у них, і прийшов, щоб потішити всіх, і їх на засланні теж.

Так розказувало, а діти слухали, аж поки прийшли домів батьки Івася та Хариті. А вони цілими днями мусіли рубати дерева у лісі. І тоді янголятко все ще раз їм розказувало, а мама дітей аж плакала з радости.

Мал. Х. Зелінька

РІЗДВЯНА ГОСТИНА

Вже багато днів перед Різдвом усі діти, що бавилися з Нінкою та Ромком, — говорили поміж собою про цю гостину. І що кожне повинно щось на цю гостину приготувати. Але що саме, про це можна розказати тільки самим Ромкові та Ніні, а більше нікому!

Тому то вже на довго перед початком різдвяних ферій, мама щораз чула в телефоні:

— Галло, прошу пані, прошу попросити Нінку до телефону! Я маю їй сказати щось дуже важливе!

— А хто говорить?

— А я не можу сказати, що це Олюнка, бо це таємниця!

Мама сміялася та передавала слухальце Ніні.

А що вже було розмов у школі (сором признатися, часом і на лекції під лавкою!) і на перерві на курсах українознавства і перед та після сходи́н роя „Хом'ячки”, до якого належав Ромко та роя „Орябинки”, до якого належала Ніна!

Ось вже прийшло і Різдво і на третій день — гостина. Всі по-приходили в час. Мірко та Юрко прийшли навіть трохи зашвидко та мусіли заховатися в пивниці, бо ж не годиться йти в хату перед тією годиною, на яку просили, а тут мов на лихо почав падати густий сніг!

Та хто коли прийшов, застав вже Нестора „окулярника”, що зразу при дверях пришпилював кожному до одягу велику літеру, витяту з паперу, та ще прикрашену китичкою чатиння. Коли ж було спитати, що це за букви, Нестор казав лише: „Пождїть — побачите!”

Господарі — Ромко і Ніна зараз просили розгоститися, а навіть їх найменший братчик — Растик допомагав їм у цьому: тягнув зразу ж кожного гостя під ялинку та лебедів: „Чіча, чіча”!

Трохи не остання прибігла Ксеня та, розмахуючи своїм „конячим хвостиком”, почала показувати Ніні якісь карточки, але знов не хотіла нікому сказати, що це таке.

Та не було й часу питати! Бо зараз Олюнка почала:

— Ану, граймося!

— А як?

— Ось я маю яблуко. Я почну говорити слова якоїсь колядки і кину комусь яблуко. А той докінчить. І тоді пічне нову та кине яблуко комусь другому. Я починаю!:

„Нова радість стала,

Яка не бувала”...

і кинула яблучко Марусі.

— Над вертепом звізда ясна
Світу засіяла” —

докінчила без надуми Маруся.

Яблучко було рум'яне та на диво велике і так швидко перелітало з рук до рук, бо ж колядувати кожний вміє! Раз тільки попало, замість до Нестора, в засклені двері шафи з книжками. Ще хвилинка — і було б нещастя, але Ігор, що сидів біля шафи, вихилився та схопив яблуко вже при самій шибці. Всі підняли на radoщах такий крик, що аж мама прибігла, та порішили, що за свій вчинок Ігор може з'їсти ціле яблуко разом із качаном та хвостиком.

Серед гамору ніхто й не завважив, як відхилилися двері і в кімнату увійшов пейсатий жидок із рогатою козою на шнурку. Запрімітили його аж тоді, коли станув на середині кімнати, поклонився на всі чотири сторони світа та промовив:

— Ну, моє „цілую руці” до вельможне панство! Най панство подивляться, я маю таке мудре коза, що всьо знає! Ви сі можете в моє коза всьо питати!

— А як же твоя коза відповість? — зацікавилися всі нараз.

— Ну, моє коза дуже мудре! Як має сказати „так”, то каже

„Мее“!, а як має сказати „ні“, то каже: „Ме-ме“! Ну, моє козіню, моє любіню, покажи до вельможне панство, що ти знаєш?!

— Зараз побачимо! — зраділа Нуся. — А скажи, козю, була ти в нашій домівці?

— Мее! — і коза ще й рогами потакнула.

— А бачила ти того орла, що Юрко намалював?

— Мее! — відповіла коза, але вже не так певно.

— А подібний він на орла? — не вгавала Нуся.

— Коли якраз подібний! Я ж його малював, то мусить бути подібний! — відповіла людським голосом коза, бо це ж був сам Юрко!

— Ну бачите, яке моє коза розумне! Воно навіть малювати вміє! — пояснив жидок — (Мірко, звичайно!) — а всі аж плакали зі сміху.

Потім ще Нуся та Ігор ставили „німий вертеп“. Навіть не передягалися, тільки щораз виходили з-за дверей іншою ходою: то повагом та поволі, ніби три царі з дарами, та поклонилися перед паперовою стаєнкою. То ніби пастушки граючи на сопілці та несучи ягнята Дитяткові. Нуся навіть буцімто підтанцювала коломийки, а Ігор вдавав, що йому ягнятко зтекло та він ловив його. То розмахуючи грізно руками, ніби Ірод, то вимахуючи, ніби косою, як смерть. А коли Ігор ввійшов випрямлений, гордо та певно, то всі пізнали, що це козак-запорожець. Був і старий дід і циган і відьма на мітлі, а сміху було таки найбільше!

Та ось і Ніна відкрила двері і попросила всіх до столу. На столі біля кожної тарілки лежала карточка з виписаним іменем. Улянка мала нарисованого янгола, бо вона найчемніша з усіх, Славко колядника, що загубив мішок з колядою, бо всі ще пам'ятають, як то він загубив був хроніку „Хом'яків“ та насилу її віднайшов! Ігор мав миску з кутею, бо він великий ласун. А все це підготувала Ксеня!

Сіли діти за стіл — і диво! Їх літери, що попричіпав був Нестор, склали разом напис: „Христос родився“! Таку штуку Нестор придумав, а Ніна так порозкладала Ксенині карточки, щоб добре вийшло.

А що там за ласощі на столі були! Мама хвалила, що Ніна помагала їй і пекти і варити, а Ромко собі пригадував, що він помагав... кушати!

Після вечері, коли всі вже красно подякували, Славко та Дануся грали, він на фортепіяні, вона на скрипці. Всі били „браво“ та просили „біс“ — ще грати.

Опісля відчинили двері до Растикової кімнати, а вона вся виштелена пахучим сіном, а поміж ним горішків-горішків, та все золочені!

— Оце Растикова несподіванка для нас! — заявила гордо Ніна.

— Як, він сам золотив горішки?
— ...Ну... помагав... — зніяковіла Ніна.
— І запхав цілий кулачок у глечик з золотою краскою! — докінчив Ромко.

Хто б там тих горішків не золотив, але шукати їх у сні — ото втіха була! А лузати та їсти — ще більша!

Потім ще всі довго-довго колядували під ялинкою, аж почали мами телефонувати, що час вже додому. Тоді musіли всі розійтися, хоч і неохоче. На кінець ще Улянка вийняла свій фотоапарат і мама зробила всім світлину (бо Улянка станула з усіма та тільки заглядала одним очком через дірку свого „С“). Навіть Растик був на світліні, та був з того дуже радий, що „старші“ взяли його поміж себе.

Вже повдягали плащики, коли нараз Славко задержав усіх та сказав:

— Знаєте, що я думаю?

— А що? — спитали всі зацікавлені.

— Влаштували ми собі гостину на славу, забавилися весело, але не можна нам забувати, що є й такі новаци, що не мають того всього, що ми! Зберім зараз, по скільки хто має та дамо нашому братчикові, щоб вислав, куди сліл.

Так зараз і зробили. І всі розходилися з гостини раді, як ніколи досі. Кажуть, що Нуся, Маруся та Ігор хочуть влаштувати подібну гостину на Великдень!

Л. М.

Мал. Р. Лучаковська

Ідуть діти колядувати, та чи все тут у порядку? Погляньте пильно та уважно, та почисліть, скільки речей тут не так нарисовано, як треба!?

Новацькі колядники у Нью Гейвен, ЗДА

ЗАГАДКИ:

1.

Випишіть одне під одним такі слова, та кожне має мати лиш три букви:

- 1) Кусаємо ним.
- 2) Насипали в давнину кругом оборонних замків.
- 3) Міра часу.
- 4) Ім'я дівчинки.
- 5) Куслива комаха.
- 6) Рід дерева, що дуже міцне.

Перші букви цих слів дадуть назву радісного свята, що ось наближається.

2.

Новачки приготувляли Січневі Роковини. Один рій приніс гарний синьо-жовтий прапорець, другий постарав килим на стіну, а третій повитинав з барвистого паперу числа, що їх треба було причіпити на килим, та що мали дати дату, коли видано Четвертий Універсал та проголошено Соборність України.

Та дорогою числа перемішалися і новачки не знали, як їх уложити. Ану, допоможіть їм!

2 2 2 2 1 1 8 9 1 111 99 . . . . .

МАЛИЙ МИХАЙЛИК

Давно це було, чи недавно, жив собі хлопець Михайло. А що він був маленький ростом, то звали його вдома Михайликом.

Жвавий і веселий був хлопець, отой Михайлик. Чи то з товаришами побігати, чи гру вигадати, чи цікаве щось розповісти, до всього був здатний. Його голубі, як небо, очі світилися сонцем, радісно... радісно.

Але... але... часто-густо личко сумувало. На шкільному подвірі перегони. Аж пісок розсипається з-під ніг. А то в бігу високий Сергій як рукою в ніс йому заїде, кров зацяпає... То іншим разом кремезний Василь зачепить по нозі так, що Михайлик, як гіллячка падає собі на пісок. Довго потім шкутильгає перебитою ногою. Дехто сміється навіть кликне „гей Мішка, гоц, гоц“.

Цього страх не любить Михайлик. Йому навіть сльози стануть в очах. „Пострівай не скажу я тобі з історії нічого, а нічого! Пострівай“... Але як за день-два той хтось звернеться до Михайлика „скажи, будь ласка, коли жив цар Павло“, чи що там, то

Михайлик зараз таки і пояснить. І все правдиво, бо знав історію найкраще з-поміж усіх у класі. Та ніхто не знав, як це так діється. Тільки стара яблуня, що на самому вершечку родила червоні зимові яблука, бачила крізь вікно, як Михайлик рано-раненько вставав, молився-хрестився, велику книгу відкривав і чорні рядки на білому папері пильно читав і читав. Личка рожевим квітом зацвітали, а груди швидко дихали, як тим вершникам-лицарям князя, що степами на татар поспішали.

„Бачиш людську дитину, дубе? — питалася яблуня, — бач яке пильне“! І приязно хитала вершечком.

„Та це ж Михайлик“ — одказував сміючись дуб. Такий вже він буде навіть тоді, як матиме довгу сиву бороду“. І повагом додав „хай здоров росте і вертається у місто, де колись жили багатирі. Там його вони ждуть“...

Чи справді чув Михайлик цю мову дерев, чи так йому приснилось, не міг сказати. Десь у віддалі перед очима з'явилась вежа короля Данила. Висока-ви-

---

ЧИТАЧІ „ГОТУЙСЬ“ — УВАГА!

Чи Ви вже відновили передплату на новий 1958 рік? Якщо ні, зробіть це якнайшвидше, бо тим, хто не відновить передплати, не висилаємо вже навіть лютогового числа.

АДМІНІСТРАЦІЯ „ГОТУЙСЬ“

сока, серед чистого поля*). А полем тим їхало лицарство. Княже лицарство. Все в панцерах та при зброї. Земля дудніла.

„Михайлику, відчиняй двері, пора у школу іти. Що це з тобою?“! На малого панича сердилась служниця Гандзя. Та чи тільки вона? Того дня у школі багато дечого Михайлик не знав. Ні рахунків, ні граматики. Він

*) Вежа короля Данила стоїть і досі у Столп'ю біля міста Холма, де жив Михайло Грушевський, коли ще був малим хлопчиною.

все ще бачив вежу короля Данила, він чув, як вершники їдуть і їдуть.

Знати їх! Знати їх усіх забавжав Михайло цілим серцем, хто вони були, як вони жили?

З тих пір не один рік пройшов, як Михайло раннім ранком стародавні книги читав, не в одному старому городі слідів лицарських шукав. Знаходив, все щирим серцем збирав і нам усім це своє добро велике передав.

Ле. К.

Братчик Гніздовий закладає хустку новакові на Святі Юрія в Лорейні, Огайо.

ТАЛЯ І ЛЯЛЯ

Мал. І. Стецьків

МАЄ НОВИЙ ОДЯГ
ЛЯЛЯ І ЛЕЩАТА,
БО ДО ТЕТИ ІДЕ
ОСЬ КОЛЯДУВАТИ!

 і
Соснівка і Гагівка

Знов і
Працюють завзято:

Із -и ось будуть
 -ню -шатам.

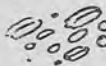
 -шок зроблять і -це,

При -ях повісять

У на-, щоб -ли

Всі із -у:

Прилетіти може кожний

 тут клявати,

А ціна: -ю й -ом

 -ам -ти.

ПОЧИНАЮЧИ ІЗ ЛЮТНЕВИМ ЧИСЛОМ БУДЕМО ДРУКУВАТИ СПИСКИ ТИХ, ЩО СКЛАЛИ ДАТКИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД! ЯКЩО ДО ВАС НЕ ДІЙШЛА ЗБІРКОВА ЛИСТА, МОЖЕТЕ ВИСЛАТИ ДАТОК ПРОСТО НА АДРЕСУ АДМІНІСТРАЦІЇ „ГОТУЙСЬ”:

MOLODE ZYTTLIA, Inc., 306 E. 9th St., New York, N. Y.

НАШ ДОДАТОК

Певно Ви вже і здогадалися, що на нашому додатку змалювала нам сестричка Христя день 22. січня 1918 року в Києві. Всі ж знаєте, що тоді сталося! Українська Центральна Рада проголосила, що від того дня Україна стане незалежною Державою і чужинці не будуть панувати над нею. Це все списане у Четвертому Універсалі, що його святочно відчитали в цей день на площі перед храмом Святої Софії у Києві. Ось і на додатку бачите здалека храм Софії і на підвищенні поміж прапорами Голову Центральної Ради, професора Михайла Грушевського. Це й він той малий Михайлик, що так любив читати історію України. Оповіданнячко про нього знайдете у цьому ж таки числі „Готуйсь”. Бачите і багато народу, а головню вояків, що пильно слухають Універсалу та радіють, що знов буде вільна Україна.

Ви теж певно знаєте, що рік пізніше того ж самого дня, 22. січня на тому ж самому майдані Софії у Києві проголошено, що також і Галичина, Волинь, Буковина та Карпатська Україна належатимуть до Соборної Української Республіки.

Знаєте теж, що не встоялася молода Українська Держава, бо вороги, куди сильніші, наступали з усіх сторін.

Як звичайно, розмалуйте собі старанно та повитивайте ці фігурки та поставте в домівці чи в себе дома на почесному місці. Нехай завжди пригадують Вам

вони, що мали ми свою Державу, та що ще, дасть Бог, доведеться нам знов почути такий Універсал. Але тоді Українська Держава повстане вже назавжди, не лиш на короткий час!

Мал. Р. Лукаковська

Такі карточки лежали на столі в Ромчичка та Ніни.

„HOTUJS” — MAGAZINE

for Ukrainian Children

Published by „Molode Zytllia”, Inc.

New York, N. Y.

Редагує Колегія під проводом пл. сен. Лесі Храпливої

158 E. 7-th St., Apt. 3 A.

NEW YORK 9, N. Y. USA

Загальна Редакція й Адміністрація

пл. сен. Богдан Кравців

c/o „Molode Zytllia”,

306 E. 9th Street

New York 3, N. Y.

Друк. „Луна”, 77 Іст Ст. Маркс Пл., Н. Й.